

stat, si laicus^d, deponat^e arma et omnem saecularem militiam et publice satisfaciat, ita ut quadraginta diebus extra ecclesiam foris ad ostium oret; quibus in pane et aqua exactis^e a communione orationum quinquennio removeatur, post quinquennium tantum in orationum communionem recipiatur, non^f offerat, non corpus domini omnino^g attingat^h; in quo perdurans quatuordecim annosⁱ, tunc ad plenam communionem cum oblationibus^k recipiatur. *circa*¹ *exitum vitae*¹ hanc consequatur humanitatem, ut viaticum accipiat eucharistiam. abstinencia illius sit in arbitrio sacerdotis²; secundum personam et possibilitatem sic ei imponatur abstinencia ciborum. si autem occultum sit, occulte similiter agat, sicut superius³ insertum tenetur^{1.4}.

XV.

Rubr. Reg. 2, 22: De eadem re (sc. De homicidiis non sponte commissis).

Si^a quis^a *casu*⁵, non volens, *homicidium*^b perpetraverit, prior^c quidem regula post⁶ septem annorum⁷ poenitentiam communioni⁸ sociavit secundum gradus constitutos; haec vero — Ancyranum concilium —⁹ definitio quinquennii temporis poenitentiam tribuit, ut^c quadraginta diebus foris^d ad ecclesiae ostium stet^d; quibus peractis biennio ab oratione ceterorum^{e.10} fidelium segregetur, non communicet, non^f offerat; post biennium recipiatur^g in communione^g orationum^h et¹

XIV. d) est *ins. R.* e) deponat — exactis *om. R.* f) autem *ins. R.* g) *om. R.* h) contingat *R.* i) annis *R.* k) orationibus *Th.* 1) circa — tenetur *om. R.*

XV. a) Homicidium qui *Th.* b) *om. Th.; cf. n. a.* c) prior — ut *om. R (cf. Reg. 2, 15: Ancyran. c. 22 Dionys.).* d) in pane et aqua poeniteat *R.* e) *om. R.* f) nec *R.* g) i. c. r. *R.* h) orationis *R.* i) *om. R codd. praeter Goth. qui habet non tamen.*

‘poenitentiae’ statt ‘ad poenitentiam’; dies beweist wegen seiner Geringfügigkeit nichts gegen die im Uebrigen feststehende ausschliessliche Benutzung der Hispana. 1) Conc. Ancyran. cit. 2) Das Abstellen auf das arbitrium sacerdotis ist eine Lieblingsidee Theodulfs, vgl. c. 13. 15. 16. 17. 26. Vgl. conc. Carth. III. c. 31, Hisp. Migne T. LXXXIV, col. 193 ‘Ut poenitentibus secundum differentiam peccatorum episcopi arbitrio poenitentiae tempora decernantur’. 3) In diesem c. 14. 4) Vgl. die verwandten Vorschriften in c. 26 Cap. alt. (ed. Baluz. p. 32) ‘quodsi occulte actum est . . . , occulte poenitere secundum aetatis modum, quod superius (in c. 26 in.) continetur’, c. 27 (ed. p. 34) ‘quodsi occulte hoc fecerit . . . , occulte ei poenitentia imponatur’. 5) Vgl. Conc. Ancyran. c. 23 Hispana, Migne I. c. col. 108. Die Dionysiana (Migne T. LXVII, col. 156) weicht vielfach ab. 6) post *Anc.*; per(!) *Th.* 7) annorum *Anc.*; annos *Th.* 8) sic *Anc.*; communionis *Th.* 9) humanior *ins. Anc.* 10) Vgl. c. 26 ‘cum ceteris christianis in ecclesiam non intret’ (ed. Bal. p. 33 lin. 11).